

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ 2017

A. Μετάφραση

Στις άλλες δηλαδή ικανότητες, καθώς ακριβώς εσύ λες, αν κάποιος διατείνεται ότι είναι ικανός αυλητής ή (ενν. ικανός) σε άλλη οποιαδήποτε τέχνη, στην οποία όμως δεν είναι, γελούν εις βάρος του ή θυμώνουν, και οι δικοί του πλησιάζοντας τον συμβουλεύουν και προσπαθούν να τον φέρουν στα λογικά του σαν να είναι τρελός· στη δικαιοσύνη όμως και στην άλλη πολιτική αρετή, μολονότι ξέρουν για κάποιον ότι είναι άδικος, αν αυτός ο ίδιος λέει την αλήθεια εναντίον του εαυτού του μπροστά σε πολλούς άλλους, πράγμα το οποίο θεωρούσαν ότι είναι σωφροσύνη στην πρώτη περίπτωση, το να λέει δηλαδή την αλήθεια, στη δεύτερη περίπτωση το θεωρούν τρέλα και ισχυρίζονται ότι πρέπει όλοι να λένε ότι είναι δίκαιοι, είτε είναι είτε όχι, ειδημή (ενν. λένε) ότι είναι τρελός αυτός που δεν προσποιείται ότι έχει κτήμα του τη δικαιοσύνη, με την ιδέα ότι είναι αναγκαίο ο καθένας χωρίς εξαίρεση να μετέχει σ' αυτήν οπωσδήποτε, ειδάλως (είναι αναγκαίο) να μη συγκαταλέγεται μεταξύ των ανθρώπων.

B1.

Ενδεικτική Θεματική Πρόταση : Ο Πρωταγόρας προκειμένου να υποστηρίξει τη θέση του , ότι δηλαδή όλοι οι άνθρωποι συμμετέχουν στην «αιδώ» και τη «δίκη», αναφέρει δύο εμπειρικά παραδείγματα (τεκμήρια) δανεισμένα από την ζωή των Αθηναίων.

Απαραίτητα θεματικά κέντρα:

- 1^ο παράδειγμα:
  - Αν κάποιος υποστηρίξει ότι κατέχει μια τέχνη, όπως την αυλητική, την οποία όμως δεν κατέχει, όλοι τον περιγελούν, και τον αντιμετωπίζουν σαν τρελό.
  - Αν όμως παραδεχτεί την αδυναμία του, τότε θεωρείται συνετός.
- ΑΝΤΙΘΕΤΩΣ 2^ο παράδειγμα:
  - Αν κάποιος ισχυρίζεται ότι είναι άδικος, παρ'ότι μπορεί ειλικρινά να παραδέχεται την αδυναμία του, θεωρείται τρελός.
  - ΕΠΟΜΕΝΩΣ, η δικαιοσύνη θεωρείται αναγκαίος όρος της ανθρώπινης ύπαρξης και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή.

B2.

Ενδεικτική Θεματική Πρόταση:

Σύμφωνα με τον Πρωταγόρα, οι Αθηναίοι αντιμετωπίζουν σαν τρελό όποιον παραδέχεται ότι δεν κατέχει τη δικαιοσύνη και κατ' επέκταση την πολιτική αρετή.

Απαραίτητα θεματικά κέντρα:

- Είναι αναγκαίο όλοι να συμμετέχουν στην πολιτική αρετή, αλλιώς δεν μπορούν να ζουν ανάμεσα στους ανθρώπους («ώς αναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις»).
- Επομένως οι Αθηναίοι θεωρούν ότι η παραδοχή της μη συμμετοχής στη δικαιοσύνη είναι μη ανθρώπινο στοιχείο.
- Για αυτόν τον λόγο θεωρούν παράφρονα όποιον δεν προσποιείται έστω ότι έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει στις δίκαιες πράξεις.

B3.

Ενδεικτική Θεματική Πρόταση:

Στο απόσπασμα του πρωτότυπου κειμένου και του μεταφρασμένου ο Πρωταγόρας και ο Σωκράτης αντίστοιχα συσχετίζουν την πολιτική αρετή με τις αντιλήψεις και τη συμπεριφορά των Αθηναίων στον δημόσιο βίο τους.

Απαραίτητα Θεματικά Κέντρα της απάντησης:

- Ο Πρωταγόρας διακρίνει την πολιτική αρετή από τις τέχνες που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις, γιατί όταν γίνεται λόγος για την πολιτική αρετή:
  - οι Αθηναίοι δέχονται συμβουλές από κάθε πολίτη,
  - εφόσον πιστεύουν ότι όλοι πληρούν τις προϋποθέσεις να έχουν γνώμη, συμμετέχοντας στη δικαιοσύνη και τη σύνεση – στοιχεία απαραίτητα κατά την επιδίωξη της πολιτικής αρετής.
- Κατά τον Πρωταγόρα επομένως, η στάση των Αθηναίων υπαγορεύεται και ταυτόχρονα υποδεικνύει την αντίληψη τους για τα συστατικά στοιχεία της πολιτικής αρετής («ήν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης»), τη δικαιοσύνη και τη σωφροσύνη.
- Επικροτώντας δηλαδή για αυτούς τους λόγους τη συμπεριφορά των Αθηναίων («εἰκότως , ὡς ἐγὼ φημὶ») απαντά στο επιχείρημα που είχε χρησιμοποιήσει ο Σωκράτης για να αποδείξει ότι η αρετή δεν διδάσκεται.
- Ο Σωκράτης θεωρώντας δεδομένο ότι οι Αθηναίοι είναι σοφοί αποδέχεται ως σωστή τη συμπεριφορά τους να δέχονται συμβουλές από όλους τους πολίτες όταν αποφασίζουν για θέματα διοίκησης της πόλης.

- Στη συλλογιστική πορεία που χρησιμοποιεί ο Σωκράτης για να αποδείξει το μη διδακτό της αρετής, διατυπώνει την άποψη ότι η στάση των Αθηναίων υποδηλώνει την αντίληψή τους πως η πολιτική αρετή είναι έμφυτη σε όλους τους ανθρώπους.

*Και οι δύο συνομιλητές λοιπόν συνδέουν την πολιτική συμπεριφορά των Αθηναίων με την αντίληψη που έχουν οι δεύτεροι για την πολιτική αρετή.

B4. α. Σ

β. Λ

γ. Σ

δ. Σ

ε. Λ

B5.α.

ἴωσιν → εισιτήριο

δεῖ → ένδεια

ἀνέχονται → έξη

εἰδῶσιν → συνείδηση

B5.β.

ἀρετῆς

Η εγκράτεια αποτελεί μία από τις αρετές του μετριοπαθούς ανθρώπου.

λόγος

Η έλλειψη επαρκών υποστηρικτικών στοιχείων ήταν ο λόγος για τον οποίο δεν μπόρεσε να αθωωθεί.

δημιουργική

Ο δημιουργικός άνθρωπος διακρίνεται για την ευρηματικότητά του.

Αδίδακτο κείμενο

Ισοκράτους, Φίλιππος, 26-27 (έκδ. Teubner)

Όταν δηλαδή ο ρητορικός λόγος χάσει τη γνώμη αυτήν του ομιλητή και τη δύναμη της φωνής και τις αλλαγές που γίνονται στους ρητορικούς λόγους, επιπλέον δε και αν χάσει την καταλληλότητα της περίπτωσης και την προθυμία που σχετίζεται με την δράση, και δεν μάχεται καθόλου στην ίδια πλευρά ούτε βοηθάει στην πειθώ, αλλά αφενός απομονώνεται από όλα όσα έχουν προαναφερθεί και απογυμνώνεται, ενώ κάποιος τον διαβάσει δυνατά χωρίς αξιοπιστία και χωρίς να εκδηλώνει χαρακτήρα αλλά σαν να ανακοινώνει κατάλογο, εύλογα, νομίζω, φαίνεται στους ακροατές ότι είναι ασήμαντος. Αυτά ακριβώς και θα έβλαπταν στον μεγαλύτερο βαθμό αυτόν που τώρα επιδεικνύει τις δυνάμεις του και θα τον έκαναν να φαίνεται πιο ασήμαντος.

Γ2.α.

ἀναγιγνώσκη → ἀνάγνωθι

ἀπαριθμῶν → ἀπαριθμοῖεν

τοῖς ἀκούουσιν → ἀκούσεσθαι

μάλιστ' → μάλα

φαίνεσθαι → φανῆτε

Γ2.β.

«τῶν μὲν προειρημένων ἀπάντων ἔρημος γένηται»

→ τοῦ μὲν προειρημένου ἀπαντος ἔρημοι γένωνται

Γ3.α.

τῶν μεταβολῶν: αντικείμενο του ρήματος «ἀποστερηθῆ», λόγω του ότι είναι σύνθετο με την πρόθεση ἀπό-.

τῶν προειρημένων: επιθετική μετοχή ως γενική αντικειμενική στο «ἔρημος».

γυμνός: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο (ὁ λόγος) του ρήματος «γένηται».

εἰκότως: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα «δοκεῖ».

τοῖς ἀκούουσιν: δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου λόγω του απρόσωπου «δοκεῖ».

Γ3.β.

- «Ἄπερ καὶ τὸν νῦν ἐπιδεικνύμενον μάλιστ' ἂν βλάψει»: Κύρια πρόταση, καθώς η αναφορική αντωνυμία «ἄπερ» μετά από ισχυρό σημείο στίξης ισοδυναμεί με δεικτική, και κατά συνέπεια δεν εισάγει δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.
- **ἄπερ**: υποκείμενο του ρήματος «ἂν βλάψει» (ΑΤΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ).
τὸν ἐπιδεικνύμενον: επιθετική μετοχή ως αντικείμενο του ρήματος «ἂν βλάψει».
- φαίνεσθαι**: τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος (ἂν) «ποιήσειεν», (σε ετεροπροσωπία με το ρήμα, καθώς υποκείμενο του απαρεμφάτου εννοείται «τὸν ἐπιδεικνύμενον»).
- φαυλότερον**: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο του «φαίνεσθαι» (τὸν ἐπιδεικνύμενον).